

26.10.2020

Korkein hallinto-oikeus
00131 HELSINKI

Viite 4912/1/19

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle

Espon kaupunki kiistää jatkovalituksessa esitetyt vaatimukset ja pyytää kunnioittavasti, että korkein hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Selityksen perusteet

Toimivalta

Espon kaupungin hallintosäännön Kaupunginhallitus ja kaupungin johtaminen 3 § 28 -kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä valtuuston päätöksen lopputulokseen.

Finnoon keskus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.12.2018 § 185 Finnoon keskuksen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen, alue 441500.

Valituksenalainen Finnoon keskuksen kaava-alue (441500) sijaitsee Finnoon ja Hannuksen alueella. Kaava-alueeseen sisältyy osa poistuvasta jätevedenpuhdistamon alueesta, Suomenojan voimalaitoksen alue ja Finnoonlaakso virkistysyhteyksineen. Kaava-alueen pinta-ala on noin 74,6 ha. Asemakaava-alue muodostuu metron sisäänkäyntien ympärille tulevista keskusta-, asuin- ja toimitilakortteleista, Finnoonlaakson suojelu- ja virkistysalueista sekä kehitettävästä voimalaitoksen alueesta.

Suunnittelualueen Finnovikenin kosteikko on määritelty vuonna 2009 kansainvälisesti tärkeäksi lintualueeksi (IBA). Alue kuuluu myös Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA). IBA-kohteen rajausta kattaa altaan ja Finnovikenin lisäksi Finnobäckenin suun ja osan jokivarren itäpuolisesta palstaviljelmästä.

Suunnittelualueella on voimassa Finnoon oikeusvaikutteinen osayleiskaava, joka on tullut lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 23.7.2018. Osayleiskaavassa Suomenojan lintukosteikon alue on merkitty suojelualueeksi S. Yleiskaavassa S-alueita ympäröivät alueet on merkitty virkistysalueeksi, jolla on erityisiä luontoarvoja V/s, virkis-tysalueeksi V, suojaviheralueeksi EV-1 ja lähivirkistysalueeksi VL.

Jatkovalitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry (seur. yhdistys) hakee valituslupaa Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen 11.9.2019.

26.10.2020

Valittaja vaatii korkeinta hallinto-oikeutta kumoamaan Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen sekä Espoon kaupunginvaltuuston päätöksen koskien Finnoon keskuksen asemakaavan hyväksymistä. Yhdistys on valituksen mukaan edelleen sitä mieltä, että Suomenojan lintualue täyttää lintudirektiivin tarkoittaman erityissuojelualueen (SPA) kriteerit useamman lintulajin osalta. Yhdistys esittää, että linnuston säilymisen kannalta keskeisten alueiden kaavamääräykset eivät ole velvoittavia ja yksiselitteisiä. Lisäksi yhdistys esittää hoito- ja käyttösuunnitelman suojavyöhykkeiden olevan ongelmallisia sekä alueen kasvava asukasmäärä lisää alueen virkistyskäyttöä ja sitä kautta lintuihin kohdistuvaa häiriötä. Asemakaava on siten maankäyttö- ja rakennuslain luonnonympäristön vaalimista koskevien sisältövaatimusten vastainen.

Yhdistyksen korkeimmalle hallinto-oikeudelle jätetyn jatkovalituksen vaatimusten perustelut ovat saman sisältöiset kuin aiemmin Helsingin hallinto-oikeudessa. Kaupunki antaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle valituskohdista seuraavan kokoavan selityksen.

Erityissuojelualue (SPA)

Valittaja on edelleen sitä mieltä, että Suomenojan lintualue täyttää lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan tarkoittaman erityissuojelualueen (SPA) kriteerit useamman lintulajin osalta.

Espoon kaupunki toteaa, että kysymystä Suomenojan altaan SPA - erityissuojelualueen statuksesta on käsitelty hallinto-oikeuksissa useaan kertaan. Korkein hallinto-oikeus on todennut muun muassa, että saadun selvityksen perusteella kiistattomasta linnustollisesta arvostaan huolimatta se ei ole sellainen alue, joka täyttäisi lintudirektiivin kohdista ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenevät kriteerit siten, että sitä tulisi kohdella SPA-alueena (KHO 2009:77). Edelleen Helsingin hallinto-oikeus totesi nyt valituksenalaisessa asiassa, että sillä ei ole perusteita arvioida asiaa toisin.

Suomi EU:n jäsenvaltiona ei ole sisällyttänyt, eikä näin ollen myöskään ilmoittanut Suomenojan allasta EU:n komissiolle SPA -alueeksi. Myöskään ympäristöministeriön ehdotuksessa Suomen Natura 2000 -verkoston täydentämiseksi ja tietojen ajantasaistamiseksi Suomenojan lintualueetta ei esitetä sisällytettäväksi SPA -alueiden laajennuksiin ja uusiin alueisiin (Ehdotus Suomen Natura 2000 -verkoston täydentämiseksi ja tietojen ajantasaistamiseksi, ympäristöministeriö 1.9.2016).

Suomenojan allas ei sisälly myöskään valtioneuvoston päätökseen 5.12.2018 Euroopan unionin Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen ja ilmoituksen täydentämisestä sekä Natura 2000 -alueiden tietojen tarkistuksista (YM/2018/82).

26.10.2020

Kaavamääräysten velvoittavuus

Valittajan mukaan kaavamääräysten tulisi yksiselitteisesti velvoittaa suunnitelman ja siinä esiteltyjen lieventämistoimien toteuttamiseen, jotta voitaisiin varmistua siitä, ettei merkittäviä haitallisia vaikutuksia synny.

Espoon kaupunki toistaa asiasta aiemmin esittämänsä.

Kaupunki toteaa, että valituksenalaisen asemakaavan rakentaminen sijoittuu linnustollisesti arvokkaan alueen ulkopuolelle.

Linnustollisesti arvokas alue on osoitettu suojelualueeksi, S-1. Rajaus noudattaa osayleiskaavan rajaa. Alueelle on laadittu yhteistyössä kaupungin, viranomaisten ja luontojärjestöjen kanssa hoito- ja käyttösuunnitelma. Suojelualueen ympäristö tarvittavin osin on osoitettu suojavyöhykkeeksi. Nämä alueet on asemakaavassa osoitettu VL-1 ja VL-2 sekä EV/s -alueiksi, ja näiden alueiden hoidosta on määrätty kaavan lisäksi Finnoon altaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Asemakaavamääräyksiä koskevan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 57.2 §:n mukaan, jos jotakin aluetta (--) on maiseman, luonnonarvojen, (--) tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, asemakaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset).

Finnoon asemakaavan S-1 aluetta koskee kaavamääräys: Suojelualue, jonka merkittävät linnustolliset arvot tulee säilyttää. Alueella esiintyvien lintujen sekä luonnonsuojelulain suojelemien lajien elinympäristöjen hävittäminen ja niiden laadun heikentäminen on kiellettyä. Alueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma. Aluetta koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä on neuvoteltava ympäristöviranomaisen kanssa.

Kaavassa on useiden kortteleiden osalta määrätty lintujen pesimärauhasta ja lintujen törmäysriskin huomioimisesta suunnitteluratkaisuissa.

Espoon kaupunki toteaa, että kaavamerkinnot ja -määräykset ovat lain mukaan osa asemakaavaa. Asemakaavan selostusosassa esitetään kaavan arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetään, että asemakaavan selostuksessa tulee esittää tarpeen mukaan muun muassa kaavan toteutusta ohjaavia ja havainnollistavia suunnitelmia. Finnoon asemakaavan selostuksessa kohdassa 6 Asemakaavan toteutus, kohta 6.2 Toteuttamis- ja soveltamisohjeet todetaan: Kaavan yhteydessä on laadittu maankäytön viitesuunnitelma (kortteli- ja lähiympäristösuunnitelmat), kunnallistekniikan yleissuunnitelma, energiasuunnitelma sekä linnustoalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. Nämä yhdessä varsinaisten kaavakartan ja kaavamääräysten kanssa muodostavat toteuttamiseen ohjaavan aineiston.

26.10.2020

Lisäksi asemakaavan oikeusvaikutuksia koskevan MRL 58 §:n mukaan asemakaava-alueelle ei saa sijoittaa toimintoja, jotka aiheuttavat haittaa kaavassa osoitetulle muiden alueiden käytölle.

Espoon kaupunki katsoo, että asemakaavan mukaisen rakentamisen vaikutuksia linnustoon on asianmukaisesti selvitetty kaavaa laadittaessa. Suojavyöhykkeiden alueellinen laajuus on riittävä, ja kaavassa on osoitettu suojavyöhykkeille sijainniltaan ohjeelliset ulkoilureitit alueen linnustollisten arvojen edellyttämällä tavalla.

Suojavyöhykkeet

Yhdistyksen valituksen mukaan suojavyöhykkeiden kannalta erityisen ongelmallinen on kortteli 31129, joka sijaitsee aivan lintualueen vieressä huomattavan kapean suojavyöhykkeen takana, jolla lisäksi kulkee ulkoilutie, joka osaltaan heikentää suojavyöhykkeen toiminnallista leveyttä. Muunkin alueen osalta suojavyöhykkeet ovat linnuston turvaamisen kannalta liian kapeat.

Espoon kaupunki toistaa asiasta aiemmin esittämänsä.

Kaupunki toteaa, että linnuston perusteella alueelle on laadittu selvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy, 2010) säilytettävän alueen rajauksesta ja varsinaisen lintualueen lisäksi huomioitavat suojavyöhykkeet. Selvitykseen tehtiin uhanalaisuusarvion mukainen päivitys vuonna 2011.

Suojavyöhykkeellä tarkoitetaan yleisesti rakennetun alueen ja suojeltavan luontoalueen välistä vihervyöhykettä. Altaan ja kosteikkoalueen suojavyöhykkeet rajaavat Finnoon tulevan metrokeskuksen sekä Matinkylän ja Tiistilän asuinalueet lintualtaasta ja muusta Finnovikenin kosteikosta. Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan perustettavat altaan suojavyöhykkeet on luokiteltu neljään pääluokkaan vyöhykkeelle ominaisen kasvillisuuden ja siihen kohdistuvien toimenpiteiden mukaan: puoliavoin, monikerroksinen suojavyöhyke; puustoinen, melko harva suojavyöhyke; puustoinen tai puoliavoin suojavyöhyke ja ruderaatti. Näiden lisäksi muut suojavyöhykkeet rajaavat Suomenlahdentien ympäristön sekä Matinkylän ja Tiistilän asuinalueet Finnovikenin kosteikosta.

Suunnitelman mukaisina toimenpiteinä suojavyöhykkeelle ovat esimerkiksi luonteen säilyttäminen, metsäistutukset, liito-oravan loikkapuiden säilyttäminen ja soveltuva maanmuokkaus.

Linnustoalueen suojavyöhykkeen tarkoituksena on lieventää ulkopuoliselta alueelta luontoalueelle kantautuvia haittoja. Aikataulullisesti edellytetään, että altaan länsireunan suojavyöhykkeen toteutus tulee käynnistää mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jo ennen rakentamisen aloitusta, jotta puusto ehtii kehittyä ajoissa riittävän vahvaksi. Muun muassa pääulkoilureitin ja sen ympäristön metsitysalueiden suunnittelu on käynnistetty.

26.10.2020

Espoon kaupunki katsoo, että yhdistyksen valituksessa esitetty elinympäristöjen häviäminen ja laadun heikkeneminen sekä ihmisten ja kotieläinten liikkumisen aiheuttamat häiriöt on otettu asianmukaisesti huomioon. Altaan ympärille rajattu riittävä suojavyöhyke, jossa luonnontilaa voimakkaasti muuttavat toimenpiteet eivät ole sallittuja. Puron ja puronvarren luonnontila säilyy ja mahdollistaa altaan säilymisen vesilinnuille poikastuottoalueena.

Lopuksi

Espoon kaupunki katsoo, että Helsingin hallinto-oikeuden oikeudellinen arviointi esitetyissä asioissa on oikea ja valitus on siten hylättävä. Yhdistyksen jatkovalitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei sisällä aiempaan nähden mitään uusia seikkoja. Yhdistys ei ole esittänyt sellaisia laillisuusperusteita, joiden vuoksi valituksenlainen Finnoon keskuksen asemakaavaa ja asemakaavan muutosta koskeva päätös olisi kumottava.

Alueen hyväksytyjen kuntakaavojen, Finnoon osayleiskaavan ja valituksenalaisen Finnoon keskuksen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen vaikutukset Suomenojan lintualueeseen on arvioitu lain mukaan, ja ne täyttävät luonnonsuojelulain ja maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset. Finnoon asemakaavapäätös perustuu lain edellyttämiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, ja täyttää lain asettamat sisältövaatimukset. Asemakaava on laadittu vaalien luonnonympäristöä hävittämättä niihin liittyviä erityisiä arvoja.

Espoon kaupunki viittaa lisäksi aiemmin asiassa esittämäänsä, ja pyytää kunnioittavasti, että korkein hallinto-oikeus hylkää yhdistyksen valituksen.

Allekirjoittaja
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Liitteet

Tiedoksi

Korkein hallinto-oikeus